دولت اسلامی افغانستان

وزارت تعلیم و تربیه

مرکز تعلیمی افغانستان

مدیریت نصاب

دینیات

برای صنف دوم

مرتب : (مولوی دوست محمد "فیضی" و مولوی غلام عیسی)

لا اله الا الله محمد رسول الله

دینیات

برای صنفِ دوّم

بسم الله الرحمن الرحيم

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِيۡم

رَبِّ زِدۡنِي عِلۡمًا

قال صلى الله عليه وسلم:

فرموده است حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم)

رَضِيتُ

راضی هستم

بِاللّٰهِ رَبًّا وَ

که الله پروردگار ما است و

بِالۡإِسۡلَامِ دِينًا وَ

اسلام دین ما است و

بِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا وَرَسُولًا

محمد (صلی الله علیه وسلم) نبی و رسول ما است

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی رسوله الکریم

یرفع الله الذین امنوا منکم والذین اوتوا العلم درجات

جز (۲۸) سوره مجادله آیه (۱)

ترجمه: خداوند(ج) بلند میسازد درجات ایمان داران را از شما وکسانی را که به ایشان دانش روزی گردانیده است.

ازفحوای آیه کریمه استنباط میشود که هیچ نوع کیفیات حسنه برجسته وبالاتر از علم ودانش وجود ندارد. اهمیت تعلیم وتربید در دین مقدس اسلام بحدی است که اولین کلمات وحی سماوی (اقرا باسم ربک الذی خلق) میباشد بهمین اساس موضوع پرورش روحی و تربیت فکری اسلامی، اقتصاد، سیاست، عبادات، اخلاقیات، وحقوق بشری درلابلای تعلیم وتربیه قرآنی موضوعاتیست که در راس همه مسائل قرار میگیرد.

ما ربروان راه وحدانیت در دشوار ترین شرایط هجرت زمینه و امکانات آموزش اسلامی را بلطف خداوند (ج) طوری مساعدخواهیم ساخت که در راه حصول رضای رب الارباب هیچ نوع قدرتی درمقابل تصمیم واراده مقدس وخلل ناپذیر و فولادین ماسد شده نخواهد توانست. تمام اعمال وحشیانه و غیر انسانی کمونیزم بی هدف ازقبیل قتل عام، زنده به گور کردن چور وچپاول به آتش کشیدن مزارع وخانه ها تخریب وانهدام مساجد شریف مدارس واماکن مقدسه استعمال گازات سمی و پروپاگند های شباروزی در مملکت عزیزما افغانستان فقط و فقط علل تأخیر در تعمیل تصمیم گیریهای ماست وبس.

ملت مسلمان افغانستان که متمسکین حبل المتین و متعهدین کلام ربانیست

«دریای خشم انزجارشان هنوزهم متلاطم گردیده و بتأسی از دستورات رب العزت که ارشاد مرموده (وجاهدوفی الله حق جهاده آیه ۷۸ سوره حج) یعنی جهاد کنید برای خداوند (ج) طوریکه شایسته اوست. جهاد حق علیه باطل را در پرتو ارشادات عالی تعالیم اسلام ادامه دهیم ومشعل فروزان دانش اسلامی را در مسله جهاد علمی و مسلحانه تقویه نمائیم.

هموطنان عزیز شما مسبوق هستید که شاگردان عرفان اسلام از دونوع کتب مربوط دو اتحاد اسلامی قبلی مستفید بودند رهبران محترم تمام تنظیم ها به منظور جلو گیری از تشتت افکار فرزندان مجاهدین علم دوست و سربکف افغانستان درین او اخر به مسئولین تعلیم و تربیه مربوطه خود صلاحیت و هدایت دادند تا از تمام مضامین و علوم شامل نصاب تعلیمی برای صنوف مختلف یک نوع کتب طبع و به دسترس فرزندان مجاهدین و مهاجرین قرار بدهند که از نظر محتوا و مفهوم به دین مقدس اسلام شریعت غرّای محمدی و مذهب مهذب حنفی مغایریت نداشته و مورد قبول تمام اقشار مجاهد و مهاجر مسلمان افغانستان عزیز باشد.

به این اساس شورای عالی هم آهنگی تعلیم و تربیه تشکیل گردید و مورد تائید همه رهبران محترم قرار گرفت.

شورای عالی هم آهنگی تعلیم و تربیه مذکور اداره مرکز تعلیمی افغانستان را تأسیس نموده که دارای شعبات ذیل (مدیریت نصاب تعلیمی، مدیریت تدریسی و نظارات، مدیریت پلان و ارتباط خارجی، مدیریت اجرئیه، مدیریت مالی، مدیریت تربیه معلم، و مدیریت سواد آموزی) میباشد.

منسوبین این مرکز را متخصصین تعلیم و تربیه و اشخاص مجرب از تمام تنظیم های جهادی تشکیل میدهدکه مجدانه و متحدانه در مورد پیاده کردن تعلیم و تربیه اسلامی و توحید نمودن نصاب تعلیمی سعی و مجاهدت

بی شائبه مینمایند
بعد از بحث و مشوره متخصصین نصاب تعلیمی در مورد تهیه کتب درسی مضامین مختلفه به این نتیجه رسیدند که نظر به شرایط دشوار جهادی و عدم وقت کافی کتب درسی مضامین مختلفه دو اتحاد اسلامی را که قبلاطرف استفاده بود باهم مقایسه و مطالب اهم آنرا با در نظر داشت دشواری قید زمان تدریس در عالم مجاهدت و مهاجرت انتخاب نمایند.
لذا مدیریت نصاب تعلیمی مرکز تعلیمی افغانستان مسرت دارد که موقع یافت تا تمام کتب مضامین مختلفه درسی تنظیم های جهادی را که از طریق نصابهای تعلیمی مختلفه طبع شده بود مقایسه نمود. مطالب وعناوینی را که از نقطه نظرسطح دانش فهم شاگران و شرایط جهادی از نگاه تعلیم وتربیه سهل تر و آموزنده تر بود انتخاب و در معرض چاپ قرارداد.

السلام مع الاکرام

مدیریت نصاب تعلیمی اداره مرکز تعلیمی افغانستان

بسم الله الرحمن الرحیم

رهنمائی و مشوره برای استادان

استادان محترم اَلسلامُ عَلَیکم و رحمة الله و برکاته :

به منظور پیشرفت و مؤثریت تدریس توجه شما را به مراعات کردن نکات ذیل جلب مینمائیم:

۱- استاد محترم باید با طهارت داخل صنف شود .

۲- لباس ایشان پاک و دارای نظافت کامل باشد .

۳- چون شاگردان همیشه از حرکات و کردار استاد خویش تقلید و پیروی مینمایند بهتر است استادان محترم صورت و سیرت خویش را مطابق اصول شرعی و اسلامی عیار نمایند .

۴- استادان محترم سعی نمایند تا بوقت معین بوظیفه خویش حاضر گردند .

۵- پیش از اینکه استاد محترم بصنف داخل گردد ، پلان درس را تهیه نماید .

۶- حتی الوسع کوشش بعمل آید که پلان درسی طوری یک نواخت نباشد .

۷- بمنظور تامین حقوق مساوی شاگردان سعی گردد با شاگردان علی السویه برخورد بعمل آید .

۸- وقتی استاد محترم بصنف داخل میگردند باید با چهره بشاش و پیشانی باز بر شاگردان مطابق آداب اسلامی سلام دهند .

۹- وقتی که استاد محترم بصنف داخل میگردد اولتر از تمام حصه های صنف را مشاهده واز احوال شاگردان خود را آگاه نماید .

۱۰- بعد از احوال پرسی حاضری شاگردان گرفته شود تا حاضر وغیر حاضر را معلوم نموده وعلت غیر حاضری دائمی شاگردان را دریافت نماید واگر قدرت داشته باشد در رفع مشکل شان از هیچ گونه همکاری دریغ نورزد .

۱۱- بعد از گرفتن حاضری وظیفه خانگی شاگردان ملاحظه شود . شاگردانیکه فعال باشند تقدیر وآنانیکه وظیفه خانگی نیاورده باشند ویا غلطی داشته باشند بغلطی شان متوجه ساخته شوند تا آینده ازین گونه غلطی ها جلوگیری گردد .

۱۲- استادان محترم باید راجع به اوضاع اقتصادی و اجتماعی بممیزات طبیعت و مزاج شاگردان معلومات مکمل داشته باشند .

۱۳- در مقابل جواب های غلط شاگردان از استعمال کلمات توهین آمیز اجتناب ورزند تا به جرئت اخلاقی شان صدمه نرسد .

۱۴- تا آنکه استادان محترم درس گذشته را بشاگردان خوب یاد ندهند درس جدید را شروع نکنند .

۱۵- استاد محترم در وقت تدریس بممیزات فردی شاگردان توجه عمیق

داشته باشند یعنی تدریس خود را چنان عیار نمایند تا بهر یک از شاگردان

اعلی، متوسط و ادنی رسیدگی کرده بتوانند.

۱۶- شروع درس را به بسم الله الرحمن الرحیم نماید.

۱۷- استادان محترم برای جلب توجه شاگردان در وقت شروع درس از

کارت فلش کارت، قصه های دینی و عوامل مؤثر دیگری نیز کار گیرند.

۱۸- اهداف درس جدید بشاگردان واضح و آشکار گردانیده شود.

۱۹- سعی گردد بین درس گذشته و درس جدید ارتباط محکم شود.

۲۰- کوشش شود که درجریان درس به شاگردان حصه مستقیم در فعالیت های

درس داده شود.

۲۱- استاد محترم بعد از تدریس هر موضوع شاگردان را ارزیابی نماید

و فشردهٔ هر درس را طور نمونه یک یا چند دفعه به شاگردان تکرار و تمرین نماید.

۲۲- در بخش عقاید آمنت بالله بالای شاگردان حفظ گردد.

۲۳- استادان محترم در ختم درس مطابق ذوق و استعداد شاگردان برای شان

وظیفهٔ خانه گی بدهند.

۲۴- استادان محترم راجع به معرفت خداوند ج، و حضرت رسول اکرم ص»

باشاگردان مباحثه نمایند وطور محاوره موضوعات را تکرار و تمرین نمایند .

۲۵ - در جواب دادن سوالات تفصیلی شاگردان از جبین گشاده استفاده نموده مشکلات شان را حل نمایند .

۲۶ - در بخش تدریس عقیده مسائلی را روی کار ننمایند که سبب شک وتردید شاگردان گردد، بلکه با مسائل قطعی ویقینی تماس گیرند .

۲۷ - استادان محترم مخالفین عقیدهٔ اسلامی را بشاگردان معرفی ودر بارهٔ شان معلومات ارائه نمایند .

۲۸ - در بخش عبادات تعریف وحکمت هجرت را طور مفصل بیان نماید

۲۹ - استادان محترم تعریف وحکمت جهاد را بیان ومضرت که از ترک جهاد ایجاد میشود تفصیل دهند

۳۰ - ترتیب وضوء قبل از تعلیم نظری طورعملی به پیش شاگردان از جانب استاد بعمل آید تا شاگردان را بفهماند بعداً بشاگردان لایق نیز وضوء عملی کرده شود وبهر شاگرد تکرار نماید .

۳۱ - بعد از تدریس طرق اداء نماز استاد محترم به نیت تعلیم به پیش شاگردان طور جهری نماز بخواند وبعداً به شاگردان لایق اداء نوبه نوبه بهمه شاگردان نماز عملی

بخواند در وقت تدریس نماز جماعت اول‌تر این سوال مطرح گردد. چرا نماز میخوانیم؟ نماز با جماعت چه فضیلت دارد؟ بعد از گرفتن نظریه شاگردان به متن کتاب را به متوجه گردانیده شوند و مفهوم درس را اولاً خود استاد و بعداً بشاگردان لایق و بالاخره بهمه شاگردان تکرار و تمرین نماید.

۳۳- استاد محترم به نیت تعلیم بحیث مقتدی نماز جماعت را به پیش روی شاگردان طور جهری ادا، بعداً بشاگردان لایق و بالاخره بهمه شاگردان بطریقهٔ عملی انجام دهد.

۳۴- برای معلوم نمودن وقت نماز طریقهٔ اندازهٔ سایه و دانستن سایهٔ اصلی را به شاگردان تعلیم و برای شان عملاً نشان دهد.

۳۵- در وقت تدریس موضوع اخلاق اول‌تر این سوال مطرح گردد شاگرد اخلاقی به کی گفته می شود بعد از گرفتن نظریات شان توجه شاگردان به متن کتاب جلب و مفهوم متن کتاب، بزبان ساده بشاگردان گفته شود و بعداً به ارتباط هر موضوع اخلاقی چند نمونه از اخلاق کریمهٔ آنحضرت صلی الله علیه و آله وسلم بیان شود.

۳۶- در حین تدریس حقوق همسایه اول‌تر چنین سوال مطرح گردد که همسایهٔ خوب کدام است؟

نظریات شاگردان را درین باره گرفته سپس ایشان را به متن کتاب متوجه سازد متن کتاب را به آواز بلند خوانده مفهوم درس را بزبان ساده اول خودش بعداً بر شاگردان لایق و بالاخره برهمه شاگردان تکرار نماید .

۳۷ - در وقت تدریس حقوق بزرگان چنین سوال مطرح گردد ، ما چرا احترام بزرگان را نمائیم ؟ درین باره نظریات شاگردان را گرفته ایشان را به متن کتاب متوجه سازد متن کتاب را اولتر خود استاد خوانده بعداً بر شاگردان لایق و بالاخره برهمه شاگردان تکرار نماید .

۳۸ - در وقت تدریس آداب مسجد اولاً چنین سوالی مطرح گردد ، مسجد چه جای را میگویند همچون مسجد جای عبادت است کدام یکی از کارها دران جایز و کدام نا جایز است بعد از گرفتن نظریات شاگردان ایشان را به متن کتاب متوجه ساخته اولاً خود استاد و بعداً بر شاگردان لایق و بالاخره برهمه شاگردان تکرار و تمرین نماید .

۳۹ - دعاهای خروج و دخول مسجد را چنانچه در کتاب موجود است بر شاگردان هدایت دهد تا حفظ نمایند .

فهرست مطالب

عنوان | صفحه

فهرست مطالب

عنوان	صفحه

اهداف نصاب تعلیمی مرکز تعلیمی افغانستان

هدف عمومی : توحید نمودن نصاب تعلیمی تمام تنظیم های جهادی و بوجود آوردن تعلیم و تربیه خاص و جامع اسلامی که ضد هر نوع باطل پرستی و بدعت ها بوده و همچنین استحکام بخش مفاهیم و قوانین کلی اسلامی در جامعه اسلامی افغانستان باشد .

هدف خصوصی : تدریس توحید و وحدانیت به سپاهیان اسلام و رهروان راه حقیقت است تا متمسک سنن و قوانین عالی و معقول شرع انور بطور دایم و قایم گردند این نصاب متضمن آسایش و سواد اسلامی بادر نظر داشت و جایب و شرایط جهادی، فلسفی، اقتصادی، فرهنگی، تخنیکی، مدنی و معیشتی بوده و درعین حال ممثل پیوند و اتصالات ناگستنی باجهان اسلام و مبین فلسفه مقدس اسلام عزیز می باشد .

هدف نهائی : اعلای کلمة الله، نشان دادن عظمت و شان اسلام به جهانیان اضمحلال کمونیزم در افغانستان و جهان و مبارزه باطاغوطیان زمان بر اساس مبانی و اصول قوانین قرآن عظیم الشان شریعت غرای محمدی و فقه حنیف حنفی در راه حصول رضأی خداوند (ج) می باشد .

((وَمِنَ اللهِ التَّوْفِيقُ))

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط

محفوظات

آمَنْتُ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ

وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ

وَالْقَدْرِ خَيْرِهٖ وَشَرِّهٖ

مِنَ اللّٰهِ تعَالٰی وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْت

الله جَلَّ جَلالُه

خدا (ج) یکی است .

شریک و مانند ندارد .

به هیچ کس احتیاج ندارد .

تمام جهان را خدا (ج) پیدا کرده است .

خدا (ج) روزی رسان همه است .

تمام خوبی ها و بدی ها از طرف خدا(ج)

مقدر شده است .

اگر خدا (ج) نخواهد هیچ کار نمی شود .

ما همه بندگان خداوند متعال هستیم .

او صاحب و آفریده گار ماهست .

ما خداوند(ج) یکتا را پرستش می کنیم .

بغیر از خداوند (ج) هیچ کس لایق عبادت

نیست.

تمرین

۱- این جهان را کی پیدا کرده است؟

۲- همه را کی روزی میدهد؟

۳- خوب و بد از طرف کی مقدر شده است؟

۴- لایق عبادت کیست ؟

جملات ذیل را تکمیل کنید:

۵- ما همه بندگان (   ) هستیم .

۶- خداوند(ج) (   ) است .

پیغمبر (ص)

پیغمبر آن شخصی را می گویند که از جانب خداوند (ج) برای رهنمائی بندگان فرستاده شده باشد.

تعداد پیغمبران (ع) کم یا زیاد ـ یک لک و بیست و چهار هزار

میرسند. ما به همهٔ شان ایمان داریم.

نام مبارک پیغمبر ما حضرت

محمد (ص) است ، نام پدر ایشان

عبدالله و نام پدر کلان شان عبدالمطلب

بود. مادر ایشان بی بی آمنه نام داشت.

از قوم عرب و از قبیله قریش بودند.

در شهر مکه معظمه و در خاندان بنی هاشم تولد شده بودند.

حضرت محمّد (ص) بهترین بندهٔ خدا (ج) و آخرین پیغمبران است.

تمرین

۱- نام مبارک حضرت پیغمبر (ص) را بگوئید.

۲- نام پدر محترم حضرت پیغمبر (ص) چه بود ؟

۳- اسم مبارک والدهٔ حضرت پیغمبر (ص) را بگوئید .

۴- حضرت پیغمبر (ص) از کدام قوم و قبیله بودند ؟

۵ - حضرت پیغمبر (ص) در کجا تولد شده اند؟

قرآن مجید

قرآن کریم کتاب خداوند جَلَّ جَلَالُهُ
است .

از طرف خداوند (ج) توسط جبرائیل
علیه السلام بر حضرت محمد (ص) نازل
شده است .

(حضرت محمد (ص) با امانت داری

کامل قرآن شریف را بما رسانیده

است .

درین کتاب تمام راه های نیک

بختی دنیا و آخرت بندگان بیان -

شده است .

ما به قرآن کریم ایمان کامل

داریم .

تمرین

۱۔ قرانکریم ازطرف خداوند (ج) بالای کی نازل شده است؟

۲۔ قرآن شریف ازطرف کی به حضرت محمد (ص) نازل شده است؟

۳۔ قرآن کریم بواسطه کی به حضرت

محمّد (ص) نازل شده است ؟

هجرت

هجرت کردن در راه خداوند متعال عبادت است .

برای رضای خداوند (ج) وطن خود را ترک کردن هجرت است .

کافران قریش در مکه معظمه بر حضرت

پیغمبر ما (ص) ظلم و جفا نموده و -

ایشان را به ادای وظایف دینی

شان نمی گذاشتند ، به غرض اینکه

بتوانند وظایف دینی خود را پوره

و بهتر اداء کنند ، بأمر خداوند (ج)

از مکه معظمه به مدینه منوره همراه اصحاب
خود هجرت کردند.

در وطن عزیز ما افغانستان روس‌ها
تجاوز نموده و به همدستی مزدوران
خود بالای مسلمانان ظلم کردند، و
مردم مسلمان ما را نگذاشتند تا ـ

دین اسلام را تبلیغ نمایند، و هم علمای

دینی و برادران مسلمان ما را بخاطر

مسلمان بودن ایشان به شهادت

رسانیدند و به زندان انداختند.

مردم مسلمان افغانستان به پیروی

حضرت پیغمبر (ص) و بخاطر آمادگی

جهاد و خلاصی از ظلم روس ها،
پرچمی ها و خلقی های بی دین هجرت
نمودند .

تمرین

۱- هجرت کردن در راه خداوند (ج)
چیست ؟
۲- هجرت چه را می گویند ؟

۳- حضرت پیغمبر(ص) برای چی از مکه معظمه هجرت کرده بودند؟

۴- حضرت پیغمبر(ص) از کجا به کجا هجرت نمودند؟

۵- ما از دست ظلم کی هجرت کردیم؟

۶- ما برای چی هجرت کرده ایم؟

جهاد

برای ترقی دین خداوند (ج) کوشش کردن با جان، مال، زبان و قلم جهاد گفته می شود.

جهاد در دین مقدس ما یک عبادت بزرگ است. برای رضای خداوند[۲]

جهاد کردن ثواب بسیار دارد. برای

محافظت دین جهاد کردن بهترین

راه است .

خداوند پاک (ج) مامسلمانان را

به جهاد کردن امر فرموده است .

حضرت محمد (ص) در تمام عمر خود

جهاد کرده اند، و برای ما جهاد را

رهنمائی فرموده اند.

ازین جهت جهاد بالای ما فرض

است.

پس ما هم باید برای اعلاء کلمة الله

وحفاظت دین خود با دشمنان دین

باسر و مال جهاد کنیم تا سرزمین –

اسلامی خود را از چنگال روس ها آزاد

سازیم.

خلقیان و پرچمیان و باقی دشمنان

دین را بکلی از بین ببریم.

بیرق مقدس و پاک اسلامی را

برسرزمین اسلامی خود باهتزاز در

آوریم،

وشریعت اسلامی را جاری سازیم.
خدای بزرگ مارا درین راه کامیاب
گرداند. "آمین"

تمرین

۱- جهاد چیست ؟

۲- جهاد در دین ما چطور عبادت است؟

۳- در راه حفاظت دین کدام راه بهتر

است ؟

۴- جهاد را بالای ماکی امر نموده است ؟

۵- ما بمقابل کافران چطور جهاد کنیم ؟

جمله ذیل را تکمیل نمائید .

۶- جهاد بالای ما (   ) است ؟

وضوء

وقتیکه یک مسلمان قصد نماز خواندن رامی کند، اول باید ناپاکی ظاهری[1] را از

---

[1] ناپاکی ظاهری آنست که به چشم دیده می شود.

درین جا استاد محترم بخاطر تشویق وترغیب شاگردان فضایل وضورا بزبان ساده بیان کند وبرای آنها بفهماند که این کار باعث نظافت، صحت مندی و علاقه مندی مردم میگردد. ودر آخرت مستحق نعمت های خداوندی و دخول جنت می گردد مفهوم یک آیت شریف مثل «اِنَّ اللّٰهَ یُحِبُّ التَّوَّابِیْنَ وَ یُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِیْنَ»

ومفهوم یک حدیث شریف ترغیبی رابیان کند مثل «قال رسول صلی اللّٰه علیه وسلم اذا توضاء العبد فمضمض خرجت الخطایا من فیه - فاذا استنثر

بدن خود دور نماید، بعد از آن وضوء کند
زیراکه وضوء برای نماز خواندن شرط و فرض
است .

خرجت الخطايا من انفه فاذا غسل وجهه خرجت الخطايا من وجهه حتى
تخرج من تحت اشفار عينيه ، فاذا غسل يديه خرجت الخطايا من يديه
حتىٰ تخرج من تحت اظافر يديه فاذا مسح براسه خرجت الخطايا من
راسه حتىٰ تخرج من اذنيه - فاذا غسل رجليه خرجت الخطايا من رجليه
حتىٰ تخرج من تحت اظافر رجليه .

ثم كان مشيه الى المسجد وصلاته نافلة. رواه ، مالك ، والنسائى وابن
ماجه والحاكم .

استاد محترم :

۲- حکم استنجا کردن و ترتیب آنرا به شاگردان تفهیم نماید .

ترتیب وضوء

۱- نیت کردن است برای وضوء به این طریقه :

نیت کردم وضوء سازم تا تنم پاک ونمازم رواگردد . باز به ترتیب ذیل- وضوء نماید .

۲- بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْم بخواند .

۳- هردو دست تا بندها سه بار شسته شود.

۴- دهن توسط مسواک و یا انگشت شهادت شسته شود و با دست راست آب را بدهن انداخته وغرغره نماید.

۵- بینی سه بار توسط دست راست شسته و با دست چپ افشانده

شود.

٦- تمام روی توسط هر دو دست سه بار شسته شود. روی عبارت است از جای روئیدن موی پیشانی تا زیر- زنخ و از یک نرمهٔ گوش تا نرمهٔ گوش دیگر.

٧- اگر ریش انبوه دارد باید خلال کند،

واگر ریش تنک دارد باید سعی نماید
تا به بیخ موی ها آب برسد .

۸- شستن هر دو دست تا آرنج ها
سه بار (بشمول آرنجها) .

۹- خلال نمودن انگشتان، واگر چوری و

۱- استاد محترم ثواب ونفع استعمال مسواک را به شاگردان بیان نماید وتفهیم نماید که اگر مسواک نبود انگشت شهادت را در دهن بزند وهم به ایشان بفهماند که انگشت شهادت را انگشت مسواک نیز می نامند .

۲- استاد محترم طریقه مسح سر را بشاگردان عملاً نشان بدهد .

یا انگشتری باشد آنرا باید حرکت -
داد تا به زیر آن آب برسد .

نوت : ۱- معلم صاحب باید در پیشروی شاگردان عملاً وضوء کند و ایشانرا بطریقهٔ عملی وضوء بفهماند .

۲- بعد بالای هر شاگرد جدا جدا وضوء نماید ، تا شاگردان بطریقه عملی وضو خوب اشنا گردند و به شاگردان تفهیم شود که مطابق آیه کر... ...یب وضوء نمایند و هم پیش از خشک شدن یک عضو شستن عضو دیگر سنت است و همچنین در آخر وضو خواندن این دعا مستحب است .

اَشْهَدُ اَن لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ ... وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ .

۱۰- بعد از آن هر دو دست را با آب تازه تر نموده و تمام سر را مسح نماید.

۱۱- توسط انگشت کلان و انگشت شهادت حصه های بیرونی و داخل - گوش ها را مسح نماید.

۱۲- دست ها را با آب تر نموده و با - پشت سه انگشت هر دو دست

گردن خود را مسح نماید .

۱۳ـ هر دو پا را ، اول پای راست و

باز پای چپ را تا شتالنگ «بجلک ها»

سه سه دفعه بشوید و انگشتان هر دو پا را

بعد از شستن خلال نماید .

تمرین

۱- پیش از شروع وضوء اولاً چه باید کرد؟

۲- نیت وضوء چه قسم است؟

۳- حدود شستن روی را نشان دهید.

۴- اگر بدست کسی چوری، کره و یا انگشتری باشد در وقت وضوء چه

باید بکند ؟

۵- ترتیب شستن اعضاء را در وضوء نشان دهید.

٦- در وضوء کدام اندامها مسح می شوند؟

۷- اعضای را که در وضوء شسته می شود نشان دهید.

۸- کدام جا های بدن در وضوء خلال میشوند؟

نماز

نماز دومین بنای اسلام، بهترین
عبادت و فرق بین مسلمان و
کافر است.

نماز در یک شبانه روز پنج وقت
فرض است.

طریق اداء نمودن نماز

هنگام اداء کردن نماز رو به طرف قبله

ایستاده شود و با حضور قلب متوجه

خداوند (ج) باشد.

اول باید نیت کند. بعد از نیت

کردن به ترتیب ذیل نماز را اداء

نماید:

بالاکردن هر دو دست تا برابری

نرمی گوش.

گفتن تکبیر تحریمه.

۱- استاذ جهت تشویق شاگردان آیات کریمه و احادیث شریف ذیل را بیان دارد:

الف- إِنَّ الصَّلٰوةَ تَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَآءِ وَالْمُنْكَرِ ط.

ب- قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ۝ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ لا

ج- عن النبی صلی الله علیه وسلم. انه ذکر الصلوٰة یوما فقال من حافظ علیها کانت له نوراً وبرهاناً و نجاة یوم القیٰمة ومن لم یحافظ علیها لم یکن له نوراً ولا برهاناً ولا نجاةً وکان یوم القیٰمة مع قارون وفرعون وهامان وابی بن خلف. رواه احمد، والطبرانی وابن حبان واسناده جید.

ماندن هر دو دست زیر ناف طوریکه

دست راست بالای دست چپ قرار گیرد .

گفتن سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَ

بِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالىٰ

۲- استاد محترم نیت هر نماز را به شاگردان یاد بدهد .

۳- اگر نمازگذار از طبقه اناث باشد در تکبیر تحریمه دست های خود را تا سر شانه ها بلند نماید .

۴- اگر نمازگذار از طبقه اناث " زن " باشد دست راست را بالای دست چپ به سینه بگذارد .

جَدُّكَ وَلاَ اِلٰهَ غَيْرُكَ .

گفتن اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ و

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط بعد از ثنا.

بعد از آن خواندن سورة فاتحه

و در آخر «آمين» بگويد .

بعد از آن قرائت سه آيهٔ کوتاه

و یا یک آیهٔ دراز از قرآن و بعد از قرائت ـ

«الله اکبر» گفته به رکوع برود.

در رکوع عینک هاے

زانو را با هر دو دست محکم گرفته سر و

کمر را باهم برابر ساخته سه بار «سبحان

پاورقی صفحهٔ گذشته :

۱ـ معنی آمین اینست که : خدایا دعای ما را قبول کن .

۲ـ در رکعت سوم و چهارم نماز فرض بعد از قرائت سورهٔ فاتحه آیه و یا سوره خوانده نمی شود .

رَبِّیَ الْعَظِیم» بگوید .

بعد از رکوع با گفتن « سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ

حَمِدَه» سر را بلند نموده و در حالت

قومه «راست ایستاده شدن »رَبَّنَا

وَلَکَ الْحَمْدُ» بگوید. بعد «اَللّٰهُ اکبر» گفته

به سجده برود . طوریکه اول هر دو زانو

وبعد هردو دست، وسپس درمیان

هردو دست بینی وپیشانی را بر زمین

بگذارد .

هنگام سجده شکم را از ران ها وآرنج ها

را از بغل ها دور نگهدارد (۱) وپنجه ها را

طوری بزمین بگذارد که سر انگشتان

۱- اگر نماز گذار از طبقه اناث (زن) باشد، شکم را بر رانها وآرنج ها را به بغل پیوست نماید.

پا بقبله روبرو باشند و در سجده سه دفعه

«سُبحَانَ رَبِّیَ الاَعْلیٰ» بگوید .

پس از سجده با گفتن «اللّٰه اکبر» اول

پیشانی بعداً بینی و باز دست ها را از

زمین بلند نموده جلسه نماید ، هنگام

جلسه پای راست را راست نگهدارد

بر پای چپ بنشیند بعداً «اللّٰه اکبر» گفته

مانند سجده اول سجده نماید و باگفتن

«اللّٰه اکبر» سر را از سجده دوم بلند نموده

و رکعت دوم را با بسم اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

شروع و مانند رکعت اول اداء نماید.

وقتیکه از سجدهٔ دوم رکعت دوم

باگفتن «اللّٰه اکبر»

سر را بلند نمود، قعده نموده و تشهد بخواند.

اگر نماز دو رکعتی باشد، مانند نماز صبح، بعد از خواندن تشهد درود بخواند.

درود:

اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلىٰ مُحَمَّدٍ وَّعَلىٰ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا

پاورقی صفحه گذشته:

۱- اگر نماز گذار زن باشد هر دو پا را بطرف راست کشیده و بالای سرین چپ بنشیند اینطور نشستن را «تورک» گویند و این تورک را در قعده تشهد نیز مراعات کند.

صَلَّیْتَ عَلٰی اِبْرَاہِیْمَ وَعَلٰی آلِ اِبْرَاہِیْمَ

اِنَّکَ حَمِیْدٌ مَّجِیْدٌ. اَللّٰھُمَّ بَارِکْ عَلٰی مُحَمَّدٍ

وَّعَلٰی آلِ مُحَمَّدٍ کَمَا بَارَکْتَ عَلٰی اِبْرَاہِیْمَ

وَعَلٰی آلِ اِبْرَاہِیْمَ اِنَّکَ حَمِیْدٌ مَّجِیْدٌ. و

بعدازان دعا بخواند :

اَللّٰھُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِی الدُّنْیَا حَسَنَۃً وَّفِی

الاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَّقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۝

بعداً اول بطرف راست و باز بطرف

چپ سلام بگرداند .

اگر نماز از دو رکعت زیاد باشد بعد از

خواندن تشهد با گفتن "اللہ اکبر" قیام نموده

رکعات باقی مانده را مانند رکعت

دوم اداء نماید .

وبعد از ختم رکعات قعدهٔ اخیر نموده تشهد ،

درود و دعا را خوانده باگشتاندن سلام

نماز را تمام نماید .

استاد محترم به شاگردان تفهیم نمایند که نمازهای غیر از فرض مانند رکعات اول و دوم فرض پر خوانده می شوند.

و در نماز فرض رکعات سوم و چهارم خالی (بدون ضم سورة اداء می شوند)

تمرین

۱- نماز چندم بنای اسلام است؟

۲- فرق بین مسلمان و کافر بکدام چیز می شود؟

۳- در تکبیر تحریمه مرد دست ها را تا کدام حد بالا کند؟

۴ـ در تکبیر تحریمه زن تا کدام حد دست ها

را بالا کند؟

۵ـ مرد بعد از تکبیر تحریمه دست ها را به

کجا میگذارد؟

۶ـ زن بعد از تکبیر تحریمه دست ها را به

کجا میگذارد؟

۷ـ ثنا چه وقت خوانده می شود؟

۸۔ قومہ و جلسہ چہ رامی گویند؟

۹۔ در رکعت دوم قبل از سورۂ فاتحہ چہ خواندہ می شود؟

اوقات نماز

بالای هر مسلمان در شبانه روز پنج -
وقت "صبح ، پیشین ، عصر ، شام و خفتن"
نماز فرض عین است که بترتیب آتی
بیان می شود :

۱ـ وقت نماز فجر (صبح) :- از طلوع صبح صادق

یعنی شفق داغ شروع وتاطلوع آفتاب دوام می کند .

۲-وقت نماز ظهر (پیشین) :-

از زوال آفتاب تا دو برابر شدن سایهٔ هر چیز بدون سایهٔ زوال، دوام دارد .

۱- استاد محترم دربارهٔ صبح صادق وصبح کاذب به شاگردان معلومات دهند .

۲- وقتیکه آفتاب از نیمهٔ آسمان بطرف غرب کمی مایل شود این وقت را زوال آفتاب نامند .

۳- وقتیکه آفتاب در نیمهٔ آسمان باشد درین وقت هر چیز یک اندازه سایه داشته می باشد که همین سایه کم را سایهٔ زوال می گویند .

۳- وقت نماز عصر (دیگر):

از دو برابر شدن سایه هر چیز، بدون سایه زوال، شروع و تا غروب آفتاب دوام می کند.

۴- وقت نماز مغرب (شام):-

از غروب آفتاب شروع و تا گم شدن

۱- شفق همان سفیدی است که بعد از سرخی به کناره های آسمان در سمت آفتاب نشست پیدا می شود.

شفق دوام می نماید .

۵ـ وقت نماز عشا (خفتن) :-

ازگم شدن شفق شروع وتا طلوع ـ
صبح صادق دوام می کند .

تمرین

۱ـ بالای هر مسلمان در شب و روز چند

دفعه نماز فرض است ؟

۲- وقت نماز صبح را بیان کنید.

۳- شروع و ختم وقت نماز پیشین

را تشریح کنید.

۴- آخرین وقت نماز دیگر کدام است؟

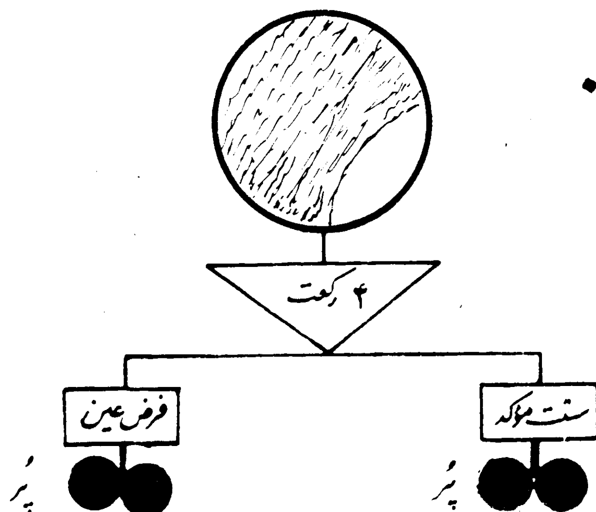
۵- نماز شام کدام وقت شروع و چه

وقت ختم میشود ؟

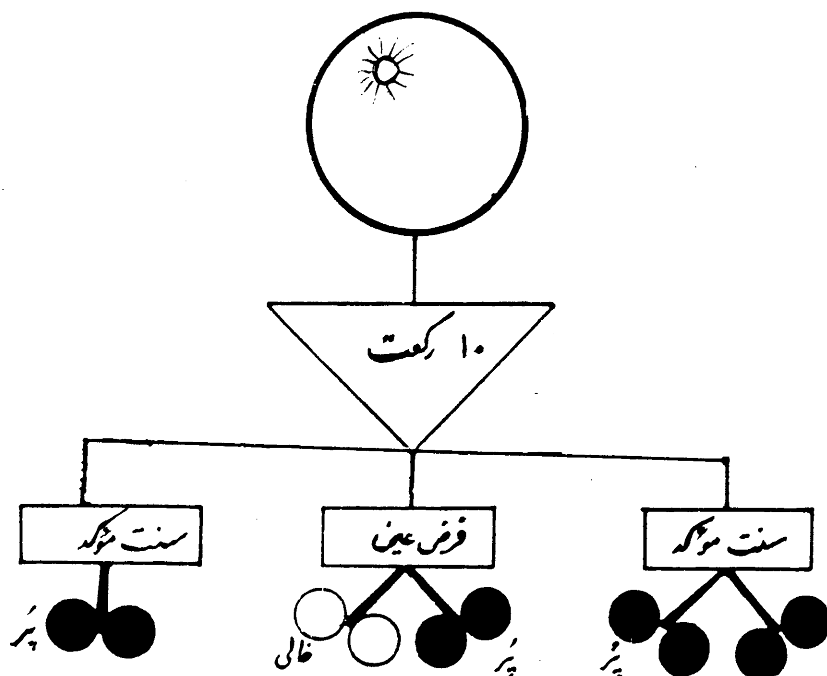
٦ـ اولین وقت نماز خفتن را بگوئید.

تعداد رکعات نماز

۱ـ نماز صبح چهار رکعت است، دو رکعت اول آن سنت و دو رکعت دیگر آن فرض است.

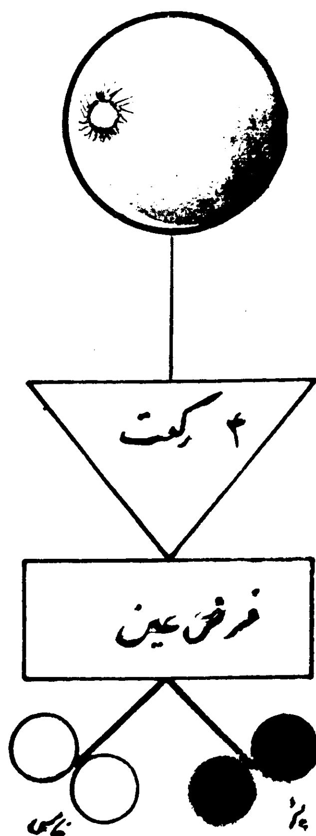

۲- نماز پیشین ده رکعت است .
چار رکعت اول سنت چار رکعت دوم
فرض و دو رکعت اخیر سنت اند .

۳- نماز دیگر چار رکعت است .

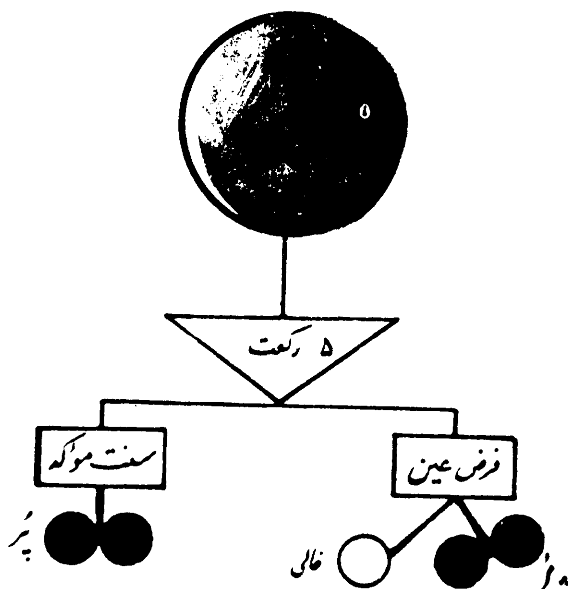
هر چار رکعت آن فرض می باشد .

۴ـ نماز شام پنج رکعت است .

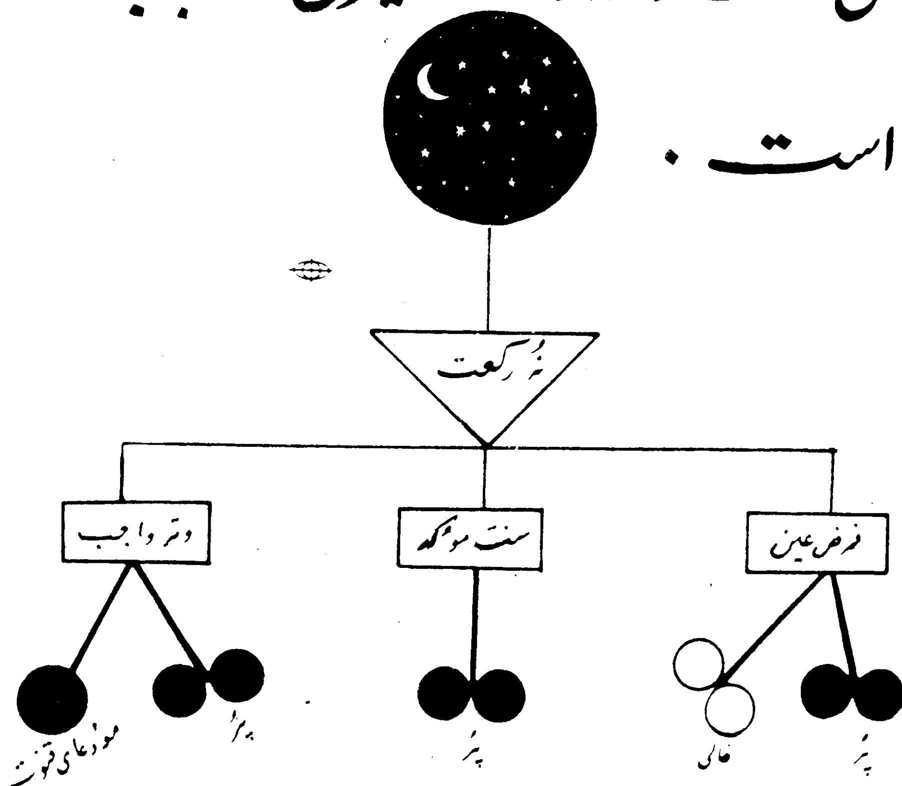
سه رکعت اول آن فرض و دو رکعت

اُخیر آن سنت می باشد .

۵- نماز خفتن نُه رکعت است :

چار رکعت اول آن فرض، دو رکعت بعدی آن سنت و سه رکعت أخیر آن وتر واجب است .

تمرین

۱ـ نماز صبح چند رکعت فرض و چند رکعت سنت است ؟

۲ـ نماز پیشین چند رکعت فرض و چند رکعت سنت است؟

۳ـ نماز دیگر چند رکعت است ؟

۴ـ تعداد رکعات فرض و سنت ـ

نماز شام را بگوئید.

۵- تعداد رکعات نماز خفتن را جدا جدا بگوئید.

۶- دعای قنوت درکدام رکعت وتر واجب خوانده می شود؟

۱- اوقات ورکعات نماز را توسط چارت بصورت مفصل به شاگردان نشان داده و آنها را بفهماند.

۲- استاد محترم ترسیم چارت هر نماز را بشاگردان وظیفهٔ خانگی بدهد.

۳- استاد محترم ترتیب ادای وتر واجب و دعای قنوت را عملاً بشاگردان نشان دهید.

نماز جماعت

نماز جماعت سنت مؤکد است.[1]

نماز جماعت نظر به فرمودهٔ حضرت

رسول اکرم (ص) نسبت به نماز تنها گذار

۱- استاد محترم تعریف سنت مؤکد را بدین ترتیب به شاگردان بیاموزاند:

سنت مؤکد آنست که حضرت محمد (ص) بطریق عبادت ادا نموده باشد

و یک یا دو بار ترک نموده باشد.

بیست و هفت درجه فضیلت دارد.

نماز جماعت میان مسلمانان محبت، دوستی و اتفاق را زیاد می کند. بواسطهٔ نماز جماعت مسلمانان از احوال یکدیگر باخبر می شوند. پس بر ما لازم است که تا حد قدرت به نماز جماعت حاضر شویم.

ترتیب ادای نماز جماعت

هنگامیکه وقت نماز داخل می شود ،
آذان گفته می شود تاکه مسلمانان خبر
شده جهت ادای نماز جماعت به مسجد
حاضر شوند .
وقتیکه نمازگذاران به مسجد آمدند،

اقامت گفته می شود. درین وقت نماز
گذاران شانه به شانه یکدیگر در صف ها ی
منظم می ایستند.

بچه ها ی خورد در صف بزرگان ایستاده
نمی شوند بلکه در صف آخر ایستاده می شوند.
بعد از نیت، امام به جهر (الله اکبر) گفته و مقتدیان
آنرا آهسته بگویند. بعد امام و مقتدیان "ثناء"

«سبحانک اللهم» را تا آخر آهسته خوانده

پس از آن امام قرائت خوانده و مقتدیان

چپ می باشند. اگر امام به جهر قرائت

می خواند. مقتدیان بدقت شنیده و وقتیکه

امام «ولا الضالین» گفت، امام و مقتدیان

آهسته «آمین» میگویند.

بعد از قرائت، امام بجهر «الله اکبر»

گفته به رکوع میرود و مقتدیان نیز آهسته

«الله اکبر» گفته به رکوع میروند. در رکوع امام

و مقتدیان سه دفعه آهسته «سُبحانَ رَبِّیَ العَظیم»

می گویند. هنگام بلند شدن از رکوع امام

«سَمِعَ الله لِمَن حَمِدَه» بجهر و مقتدیان

«رَبَّنا وَلَکَ الحَمْدُ» را آهسته بگویند. و بعد از قومه

که امام «الله اکبر» گفت و به سجده میرفت

مقتدیان هم آهسته «الله اکبر» گفته به سجده

میروند. و در سجده سه بار «سُبحانَ ربّیَ الاَعلیٰ»

آهسته می گویند، همچنان به متابعت امام

دو سجده را تمام میکنند.

بعد از اداء رکعت دوم قعده کرده اگر

نماز دو رکعتی باشد، بعد از تشهد درود شریف

و دعا را هم خوانده به پیروی امام سلام

بگردانند.

واگر نماز چار رکعتی یا سه رکعتی باشد،
بعد از تشهد در قعدۀ اول به متابعت امام
بلند شده و باقی مانده رکعات را اداء و
در قعدۀ اخیر تشهد، درود و دعا را خوانده
به پیروی امام سلام بگردانند. امام الفاظ
سلام را به آواز بلند و مقتدیان آهسته بگویند.

۱- استاد محترم دربارۀ آذان واقامت بشاگردان معلومات بدهد.

۲- همچنان نیت نماز جماعت واوقات نماز های جهر وخفیه را به شاگردان بفهماند.

تمرین

۱۔ خواندن نماز باجماعت فضیلت دارد
ویا تنها؟

۲۔ نماز جماعت چه فائده دارد؟

۳۔ وقتیکه اقامت گفتن شروع شد نماز
گذار چه باید بکند؟

۴۔ وقتیکه امام بجهر قرائت خواندن

را شروع کرد، مقتدیان چه کنند؟

۵ـ آمین چه وقت و چه قسم گفته می شود؟

۶ـ درود و دعا در کدام قعده خوانده می شوند؟

آداب مسجد

مسجد عبادتگاه مسلمانان است.
پاک نگهداشتن مسجد وظیفهٔ دینی هر
مسلمان است. وقتیکه به مسجد داخل
می شویم اول پای راست را مانده و
این دعا را می خوانیم:

بِسمِ اللهِ اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ اللّٰهُمَّ افْتَحْ

لِیْ اَبْوَابَ رَحْمَتِکَ . درمسجد نماز ، تلاوت

قرآنکریم ، ذکرخداوند متعال وخواندن -

درسهای اسلامی عبادت گفته می شوند.

حرکات واعمال بی هوده درآنجا

جائز نیست ، درمسجد آوردن اشیای

بدبو ونجس جائز نیست .

وقتیکه نیت داخل شدن به مسجد
را داریم باید ازخوردن پیاز ، ملی و سیر
خام و دیگر خوراکه ها ی بدبوی خودداری
کنیم.

درمسجد تف انداختن ،بینی افشاندن،
انداختن پاره های کاغذ ویا پارچه های
اشیای بیکاره ، ساعت تیری کردن،

گپ زدن و فریاد کشیدن جائز نیست.
وقتیکه از مسجد بیرون می شویم اول پای
چپ را می گذاریم واین دعارا می-
خوانیم :
بِسْمِ اللّٰهِ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ اَللّٰهُمَّ
اِنِّیْ اَسْئَلُکَ مِنْ فَضْلِکَ .

تمرین

۱- کدام جای را مسجد گفته می توانیم ؟

۲- در وقت داخل شدن به مسجد اول باید کدام پای را بگذاریم ؟

۳- در وقت داخل شدن به مسجد کدام دعا خوانده می شود؟

۴ـ کدام کارها در مسجد عبادت گفته می شوند؟

۵ـ در مسجد کدام کارها و حرکات جائز نیست؟

۶ـ وقتیکه از مسجد بیرون می شویم کدام پای را اول میگذاریم؟

۷ـ دعای برآمدن از مسجد کدام است؟

حقوق همسایه

هر کسیکه در اطراف ما زندگی و سکونت

دارد همسایهٔ ما است .

براساس هدایات دین پاک

اسلام همسایه حقوق زیادی دارد پیغمبر

ما حضرت محمّد (ص) همرای همسایگان خود

تا حدی زیادی احسان میکردند .

و به مسلمانان همیشه نصیحت می

فرمودند که همرای همسایه گان خود نیکی

کنید و به آنها ضرر نرسانید. پیغمبر ما حضرت

محمد (ص) در حق همسایه برای ما مهربانی -

فرموده اند که در طعام حق همسایه را

فراموش نکنید . و نیز فرموده اند که

در دیگ بخاطر همسایه آب زیاد بیاندازید.

حقوق بزرگان

طوریکه بزرگان بالای خوردان شفقت و مهربانی میکنند پس برخوردان هم لازم است که احترام و عزت بزرگان را نگهدارند.

زیراکه حضرت پیغمبر (ص) فرموده است

«کسیکه به خوردان ما شفقت و مهربانی

و به بزرگان ما احترام نکرد از ما نیست»

وقتیکه بزرگان سخن میزنند، خوردان

با ادب می نشینند و به سخنان شان

گوش میدهند، و اگر خوردان بخواهند

سخنی بگویند لازم است که اجازه

بگیرید و با بسیار ادب واحترام
سخن بگویند .
برخوردان است تا کارهای نیکو
راکه ازطرف بزرگان بایشان امر
می شود بخوبی انجام دهند .

تمرین

۱ـ کدام اشخاص را همسایه می گویند؟

۲- حضرت پیغمبر ما (ص) دربارهٔ همسایه گان چه امر فرموده اند؟

۳- خوردان با بزرگان و بزرگان با خوردان چه باید بکنند؟

۴- حضرت محمّد (ص) به خوردان نسبت به بزرگان چطور رهنمائی فرموده است؟

تمّت بالخیر

«وَصَلَّی اللّٰهُ عَلٰی خَیْرِ خَلْقِهٖ مُحَمَّدٍ وَّعَلٰی اٰلِهٖ وَاَصْحَابِهٖ اَجْمَعِیْنَ»

سال طبع سنبله ۱۳۶۸ تعداد طبع (۱۰۰۰۰)
مدیریت نصاب مرکز تعلیمی